

S. Sayısı : 70

Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın Köy Okulları ve Enstitüleri teşkilât Kanununun 25 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Millî Eğitim Komisyonları raporları (2/22)

23 . XII . 1946

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

4274 sayılı «Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu » nun 25 nci maddesinin birinci fıkrasına yeni bir hüküm eklenmesine dair hazırladığım kanun teklifinin gerekçesiyle birlikte sunulduğunu derin saygılarımla arz ederim.

Ankara Milletvekili
Hıfzı Oğuz Bekata

Gerekçe

Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilâtı hakkındaki 4274 sayılı kanunun 25 nci maddesinin birinci fıkrası, « Köy halkından olan veya en az altı aydan beri köyde yerleşmiş bulunanlardan 18 yaşını bitiren ve 50 yaşını geçmiyen her vatandaş, köy ve bölgeokulları binalarının kurulmasına, bu binalara su temin edilmesine, okul yollarıyla bahçelerinin yapılmasına ve bunların onarılmasına munhasır işler tamamlanuncuya akdar, yılda en çok 20 gün çalışmaya mecbur tutulur » hükmünü ihtiva etmektedir.

Buna göre bölge okulları için de o bölgenin çevresine giren köylerin 18 - 50 yaş arasındaki kadın - erkek sâkinleri, 20 şer gün çalışmak durumunda bulunuyorlar. Bu suretle bölge okulları için o bölgeye dâhil civar köylerin kadınları da 20 şer gün müddetle her gün, kendi köylerinin haricindeki köylere gitmek ve çalışmak mecburiyetindedirler.

Bu hal, kendi köy ve ev hayatı içinde toprak ve aile işlerinden esasen boş vakti kalmıyan köylü kadınlarının, bölge okullarının yapılacağı yakın - uzak başka bir köye gidip gelmek gibi maddi külfetlerinin yanında, kadının iş ve analık durumuna da engel oluyor. Diğer taraftan, kadının yabancı bir köyde çalışmasından çeşitli menfi tesirler de doğmaktadır.

Bu itibarla - yalnız bölge okulları için - bu okulların yapılacağı köyden başka köylerin munhasıran kadınlarının bu çalışma mükellefiyetinden istisna edilmelerinde büyük isabet olacağı kanaatindeyim.

Bu maksadı sağlamak için adı geçen fıkraya yeni bir hüküm eklenmesi gerekmektedir.

İlişik kanun teklifim bu düşünce ile hazırlanmıştır.

23 . XII . 1946

Ankara Milletvekili
Hıfzı Oğuz Bekata

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/22

Karar No. 19

17 . I. 1947

Yüksek Başkanlığa

Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanununun 25 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması hakkında Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın kanun teklifi İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlıkları temsilcileri huzuriyle incelendi.

Kanunun tümü üzerinde açılan müzakerede 15 - 20 köy ortasında yapılmakta olan bölge okullarının inşaatında okulun yapıldığı köyden gayri bölgeye dâhil civar köylerden 18 - 50 yaşlar arasında kadın mükelleflerin birkaç saat uzaktan getirilip bedenî çalıştırılmaları ve bu bedenî mükellefiyeti yerine getirmek için kadın kısmi evlerinin bulunduğu yerden gayri yerde gecelemeğe ve yol meşakkatlerine katlanmağa mecbur kalmaları kendilerinin evlerine ve çocuklarına karşı tabî görevleri olan analık ve kadınlık hususlarıyla istihsal hayatından geri kalmalarını intaç eylediği ve tasarının bu mahzurları önlemek maksadiyle teklif edildiği anlaşılmıştı.

İmece haddi zatında yüz yıllardanberi büyük Türk Milletinin temiz ve yüksek özelliklerinden birini teşkil eden değerli bir gelenek olarak köylünün istihsal hayatında işlerini kolaylaştırıcı, meşakkatlerini bölüştürücü, kuvvetlerini ona iştirak edenlerin yekûnundan daha fazla artırıcı ve verimlendirici bir faaliyet unsuru olarak yurdumuzun hemen her tarafında süregelen ve aynı faaliyet şeklinden köyün mevzii âmme hizmetleri ile ilgili işlerinde de faydalanılmış ve Anayasamızın menettiği angarye ruh ve şekillerinden tamamen ayrı mahiyet taşıyan bu asil anane Köy Kanunumuzda da köylerin kalkınmasına yarıyan çalışmalara kıymetli bir esas olarak mevzuatımıza geçmiştir. İdari sahada imecenin uygulanmasında kanunun tâyin ettiği konulardan ayrılmak yahut köyden saatlerce uzak yerlerdeki âmme faaliyetlerine imece namı altında köylüyü iştirak ettirmek şimdiki kadar seve seve yapılan hattâ ritmik hareketler ve Türkülerle kadın erkek köylümüzü

canla başla çalışma halkası içine alan imeceyi tam geleneğe uygun olan vazı aslisinden uzaklaştırmanın ahlâki ve içtimai bakımdan çok mahzurları dâvet edeceği âşikârdır.

Bu düşüncelerle imece mevzuunu mümkün olduğu kadar köy hududuna hasretmek, hususiyetle kadınları köy dışı işlerde çalıştırmamak esasları kabul edilmiş ve kadın ve erkeğin eşit olarak katılacakları imece işinin sırf Köy Kanununda bahsedilen mecburi hizmetlere tahsis; yol, sıtma savaşı, su baskınlarına karşı korunma ve emsali âmme işleriyle ilgili diğer hususi kanunlarda olduğu gibi okul inşaatında da bedenî mükellefiyetin erkek vatandaşlara hasrı ve kadınların bu gibi işlere bedenî çalışmak üzere çağrılmalarından vazgeçilmesi muvafık görülmüştür.

Bu itibarla tasarının teklif şeklinden daha geniş bir esasa varılarak kadınların yalnız bölge okullarında değil alelûmum köy okulları inşaatında mükellefiyet dışı bırakılması ve aynı konu ile ilgili 4274 sayılı kanunun 23 nci maddesindeki ek tesislere de kadınlar hakkındaki muafiyetin teşmili insaf ve muadelete daha uygun bulunmuş ve teklif şeklindeki 25 nci maddeye ek fıkra yerine 25 nci maddenin birinci fıkrasında mükellefiyetin esasını ve mükelleflerin vasıflarını bildiren hükümlerin arzolanan mülâhazalara göre kayıtlandırılarak değiştirilmesi şekli tercih edilmiştir.

Bu tercihe göre harzırlanan tasarı havalesi gereğince Millî Eğitim Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyon

Başkanı	Başkanvekili	Sözcü
Tekirdağ	Çoruh	Kars
C. Uybadın	A. Tüzün	A. Eyidoğan
Kâtip		
Bitlis	Balıkesir	Bolu
M. Ertan	F. Tiritioğlu	İ. Yalçın
Çorum	Giresun	Gümüşane
S. Karafakıoğlu	E. Dizdar	A. K. Varınca

İsparta	İstanbul	Kayseri	Siirt	Sivas	Tokad
S. Köksal	A. K. Silivri	F. Apaydın	L. Yavuz	M. Ş. Bleda	A. G. Peki
Kocaeli	Konya	Konya	Tokad	Trabzon	Yozgad
C. Aksu	Dr. A. Perkün	Ş. Ergun	R. Güreli	H. Orhon	İ. Olgun

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. 2/22
Karar No. 6

7 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

4247 sayılı Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilâtı Kanununun 25 nci maddesinin birinci fıkrasına yeni bir hüküm eklemesine dair Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata tarafından verilip İçişleri Komisyonundan sonra Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisinin ve önerge sahibi Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata'nın huzurlarıyla müzakere olunmuş ve İçişleri Komisyonunun değiştirmeleri aynen ve ve çoğunlukla kabul edilmiştir.

Kamutaya verilmek üzere Yüksek Başkan-

lığa sunulur.

Millî Eğitim Ko. Başkanı

Manisa

R. N. Edgüer

Sözcü

Erzurum

Hıfzı Oğuz Bekata'nın önergesinin aynen kabulüne taraftarım.

C. Dursunoğlu

Kâtip

Urfa

S. K. Yetkin

Bingöl

T. Banguoğlu

Kars

T. Taşkıran

Ankara

A. R. Bekman

Diyarbakır

O. Ocak

Trabzon

Z. Molaoğlu

Balıkesir

E. Çelikköz

İzmir

E. Çınar

Trabzon

M. R. Tarakçıoğlu

ANKARA MİLLETVEİLİ HIFZI OĞUZ BE-
KETA'NIN TEKLİFİ

MADDE 1. — 4274 sayılı kanunun 25 nci maddesinin birinci fıkrasına şu hüküm eklenmiştir:

« Yalnız bölge okulları işlerinde, bu okulların yapılacağı köyden başka köylerin kadınları çalıştırılmazlar ».

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanununun 25 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4274 sayılı kanunun 25 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Köy halkından olan veya en az altı aydanberi köyde yerleşmiş bulunanlardan 18 yaşını bitiren ve 50 yaşını geçmiyen her erkek vatandaş köy ve bölge okulları binalarının kurulmasına, bu binalara su temin edilmesine, okul yolları ile bahçelerinin yapılmasına ve bunların onarılmasına ve 23 ncü maddede yazılı diğer tesislerin vucüde getirilmesine munhasır işler tamamlanuncaya kadar yılda en çok 20 gün çalışmaya mecbur tutulur.

MADDE 2. — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aynen kabul edilmiştir.